

Republika e Kosovës
Republika Kosova - Republic of Kosovo

ZYRA E RREGULLATORIT PËR ENERGJI
REGULATORNI URED ZA ENERGIJU
ENERGY REGULATORY OFFICE

Konsultativni izveštaj

Deseta revizija tarifa električne energije

RTE10 (2016-2017)

Obračun maksimalno dozvoljenih prihoda (MAR) i naknada Regulisanog
proizvođača (4. relevantna godina)

IZJAVA

RUE je pripremio ovaj Izveštaj o proceni radi informisanja zainteresovanih strana. Izveštaj ne predstavlja odluku RUE i ne treba ga tumačiti kao takvog.

24. februar 2016.

Sadržaj

Uvod	1
1 Pregled kontrole cene	3
2 Proces redovnog usklađivanja	4
3 Razmatranje aplikacije KEK-a.....	5
3.1 Povraćaj prihoda koji su izgubljeni posle incidenta (havarije) u Kosovo A	5
3.2 Faktor efikasnosti	5
3.3 Povraćaj troškova finansiranja	6
3.4 Podrška zajednici u opštini Obilić.....	6
3.5 Sprovođenje kolektivnog ugovora	7
3.6 Osiguranje sredstava.....	7
3.7 Nametnute obaveze od strane Nezavisne komisije za rudnike i minerale	7
4 Obračun MAR-a	8
4.1 Tehničke korekcije	8
4.2 Ažuriranje vrednosti.....	8
4.2.1 Indeks potrošačkih cena	8
4.2.2 Kamatna stopa za usklađivanja	8
4.3 Obračun RUE za MAR regulisanog proizvođača.....	9
5 Rizici Regulisanog proizvođača	9

Uvod

Regulatorni ured za energiju (RUE) trenutno sprovodi redovno usklađivanje i proces godišnjeg ažuriranja za maksimalno dozvoljene prihode (MAR) regulisanih kompanija u sektoru električne energije u okviru Desete revizije tarifa energije (RTE10). U prvom delu ovog procesa, RUE razmatra predložene maksimalno dozvoljene prihode (MAR) koje će Kosovska energetska kompanija, vlasnik i operator termoelektrana Kosovo A i Kosovo B¹ i pripadajućih rudnika kroz naknade za prodaju vratiti Javnom snabdevaču električnom energijom (Kosovska kompanija za snabdevanje električnom energijom ili KESCO). Oni se kasnije koriste kao inputi u izračunavanju ukupnih prihoda koji će biti pokriveni regulisanim tarifama koje će se primenjivati od aprila 2016. godine.

Ovaj izveštaj opisuje procenu RUE o predloženom MAR-u, na osnovu aplikacije podnete od strane KEK-a. Vrednost MAR-a za Regulisanog proizvođača će se uključiti u prihode koji će biti pokriveni regulisanim tarifama. Ovaj izveštaj je organizovan u tri dela. Prvi deo razmatra predloge KEK-a i pruža komentare RUE-a. Drugi deo sadrži obračun MAR-a od strane RUE, uključujući i korekciju tehničkih propusta identifikovanih u obračunima koje je dostavio KEK. Treći deo sadrži komentare o podeli rizika između Regulisanog proizvođača i Javnog snabdevača električnom energijom koja je pokrenuta kao problem.

Komentari zainteresovanih strana

Javne konsultacije se nalaze u središtu efektivnih regulatornih politika. Ovim putem, RUE pruža regulisanim kompanijama i potrošačima mogućnost da razmotre podatke i stavove predstavljene u ovom Konsultativnom izveštaju, sa kojima se oni možda ne slažu i da ih prokomentarišu ispravljajući greške zasnovano na činjenicama, iznoseći protivargumente ili pružajući nove podatke koje RUE možda još uvek nije razmotrio. Pozivaju se stranke koje žele da izraze svoje mišljenje o stavovima da svoje pismene komentare dostave na ero.pricing-tariffs@ero-ks.org najkasnije do **9. marta 2016. godine**. Takođe, komentari se mogu dostaviti i poštom na adresu:

Regulatorni ured za energiju
Odeljenje za tarife i cene
Ul. Dervish Rozhaja br. 12
Priština, 10000, Kosovo

Relevantni dokumenti

Početna procena RUE o formularima za izveštavanje KEK-a, dostavljenim u okviru	http://ero-ks.org/Price%20and%20Tariffs/2012/albanian/Vleresi
--	---

¹ Ovo je definisano zakonom o Električnoj energiji da su termoelektrane dužne da svoje kapacitete stave na raspolaganje licenciranom Javnom snabdevaču za električnu energiju po regulisanim cenama, ukoliko se ovaj kapacitet zatraži od JSE radi ispunjenja njegovih obaveza u snabdevanju.

procesa periodične revizije	mi_fillestar_KEK_shqip.pdf
Privremena procena RUE MAR-a KEK-a u okviru procesa periodične revizije – detaljna procena	http://ero-ks.org/Tarifat/2012/Vleresim_i_perkoshem_KEK_Gjenerim.pdf
Konačna procena MAR-a KEK-a u okviru procesa periodične revizije – detaljna procena	http://ero-ks.org/Tarifat/2013/Proceset%20e%20Shqyrtimit/Vleresimi_perfundimtar_per_Gjenerim_22Mars2013.pdf
Konsultativni izveštaj o vanrednoj reviziji od strane RUE	http://ero-ks.org/Tarifat/2014/Raport_vleresues_shqyrtimi_i_jashtzakonshem_10_8_2014.pdf
Aplikacija KEK-a za regulisani MAR, dostavljena u okviru 3. redovnog usklađivanja (RTE9)	http://www.ero-ks.org/Tarifat/2015/Aplikacioni_i_KEK_ut_2015.pdf
Konsultativni izveštaj RUE o MAR-u regulisanog proizvođača za 3. relevantnu godinu (RTE9)	http://www.ero-ks.org/Tarifat/2015/Gjenerimi_Raport_konsultativ_06_03_2015.pdf
Komentari KEK-a na Konsultativni izveštaj RUE o MAR-u regulisanog proizvođača za 3. relevantnu godinu (RTE9)	http://www.ero-ks.org/Tarifat/2015/Komentet_KEK.pdf
Odgovori RUE na komentare zainteresovanih strana za 3. relevantnu godinu (RTE9)	http://www.ero-ks.org/Tarifat/2015/Pergjigjeje_ndaj_komenteve_03_04_2015.pdf
Aplikacija KEK-a za regulisani MAR, dostavljena u okviru 4. redovnog usklađivanja (RTE10)	http://www.ero-ks.org/2016/Tarifat/Propozimi_per_te_hyrat_e_lejua_ra_dhe_ngakresat_per_vitin_2016_final.pdf

1 Pregled kontrole cene

Regulatorni ured za energiju (RUE) je nezavisna institucija koja određuje kontrole cene za regulisane kompanije koje posluju na regulisanom tržištu električne energije na Kosovu. Kada bi postojala efektivna konkurencija, RUE bi primenjivao regulisane cene samo za one segmente energije koji se smatraju prirodnim monopolima (prenosna i distributivna mreža). Međutim, pošto konkurencija u proizvodnji i snabdevanju još uvek nije razvijena na tom nivou koji bi proizveo konkurentne cene, RUE reguliše i ove segmente, utvrđujući tarife koje imitiraju konkurenciju.

Kontrole cene su sredstva koje RUE koristi sa ciljem da se utvrdi novčani iznos (maksimalno dozvoljeni prihodi – MAR), koji regulisane kompanije mogu da pokriju za pružanje regulisanih usluga. MAR se određuje tokom periodičnih revizija detaljnom analizom troškova i investicija koje kompanije planiraju da sprovedu za vreme kontrole cene. Nivo MAR-a se određuje tako da se kompanijama omogući da pokriju opravdane troškove poslovanja i održavanja postrojenja i da imaju razuman povraćaj na kapital ukoliko prvobitno odobrene investicije daju rezultate. Takođe, RUE utvrđuje i ciljeve za efikasnost, čija svrha je da povećaju operativnu efikasnost kompanija i pruže podsticaje, odnosno sankcije ukoliko kompanije ne uspeju da ostvare te ciljeve.

RUE je poslednju periodičnu reviziju sproveo u 2012. godini (RTE7) i odredio MAR Regulisanog proizvođača za četvorogodišnji period, do 2016. godine. Uvidevši potrebu za intenzivnim programima kapitalnih investicija koje su neophodne za poboljšanje sigurnosti snabdevanja i održavanje zastarele infrastrukture proizvodnje i kopova, RUE je odobrio plan Regulisanog proizvođača da investira više od 208 miliona evra u svoje aktivnosti proizvodnje i rudarstva u naredne četiri godine do 2016. godine. U nastavku je dan kratak osvrt na dozvoljene vrednosti RTE7:

Tabela 1 RTE7 MAR-a KEK-a ukratko

KEK Kopovi	KEK Proizvodnja
105,8 miliona € investicija u periodu od 4 godine	102,5 € miliona investicija u periodu od 4 godine
Ključni projekti obuhvataju investicije u tešku mehanizaciju, popravku dva bagera i izgradnju transportnih traka za novi rudnik Jugozapadni Sibovac	Ključni projekti obuhvataju kapitalni remont jedinica A3, B1 i B2 i novi spoljašnji sloj za trbinu visokog pritiska u jedinici B1
Godišnji faktor efikasnosti od 4% primenjen za sve troškove poslovanja i održavanja rudnika u periodu od četiri godine	Godišnji faktor efikasnosti od 4% primenjen na sve troškove poslovanja i održavanja regulisanog proizvođača u periodu od četiri godine

2 Proces redovnog usklađivanja

U toku 2013. godine, RUE je sproveo proces periodične revizije (RTE7) u kome određuje maksimalno dozvoljene prihode za naredne četiri godine za Regulisanog proizvođača (KEK) i za pet godina za Operatora sistema, prenosa i tržišta (KOSTT) i Operatora distributivnog sistema (ODS). Prema pravilima o određivanju cena, proces redovnog usklađivanja se mora sprovesti u svakoj relevantnoj godini regulatornog perioda kako bi se izračunale dozvoljene razlike u maksimalno dozvoljenim prihodima. Proces redovnog usklađivanja se razlikuje od kompletne periodične revizije u kojoj će RUE preduzeti detaljnu reviziju dozvoljenih troškova poslovanja i održavanja, dozvoljenih gubitaka i faktora efikasnosti i dozvoljenih kapitalnih troškova. Za razliku od toga, prilikom redovnih usklađivanja, RUE sprovodi samo mehaničku korekciju razlika između dozvoljenih i realizovanih vrednosti od onih koje su već odobrene prilikom periodične revizije. Tokom procesa redovne revizije, RUE će:

1. Indeksirati troškove poslovanja i održavanja za sve imaoce licenci sa faktorom efikasnosti koji se utvrđuje u toku procesa periodične revizije i godišnjom inflacijom koja se utvrđuje korišćenjem Harmonizovanog indeksa potrošačkih cena (HIPC) za sve jedinice u Evrozoni;
2. Odrediti cilj raspoloživosti za Regulisanog proizvođača;
3. Odrediti naknadu za energiju i naknadu za kapacitet Regulisanog proizvođača;
4. Ažurirati dozvoljene troškove snabdevanja ugljem (LGScT) Regulisanog proizvođača. Ovo ažuriranje obuhvata i predodređene troškove poslovanja i održavanja, amortizacije i dozvoljenog povraćaja od rudnika pridržavajući se istog principa kao i za Regulisanog proizvođača. Predodređeni dozvoljeni troškovi snabdevanja ugljem će obuhvatiti razliku između dozvoljenih i ostvarenih troškova snabdevanja ugljem u relevantnoj godini regulatornog perioda;
5. Ažurirati troškove ostalih goriva (OTFct) Regulisanog proizvođača kako bi se obuhvatile razlike između dozvoljenih i realizovanih troškova u relevantnoj godini regulatornog perioda;
6. Izračunati troškove kupovine energije na veliko, koji obuhvataju troškove kupovine energije od regulisanih proizvođača, uvoz i maloprodajnu maržu. Ovi troškovi se ažuriraju kako bi odražavali razliku između dozvoljenih i realizovanih troškova za kupovinu energije u prethodnom regulatornom periodu;
7. Odrediti dozvoljene troškove gubitaka (LSSct) za Operatora sistema, prenosa i tržišta (KOSTT) i ažurirati ih tako da obuhvate razliku između dozvoljenih i realizovanih troškova za prethodni regulatorni period, koji su mogli nastati kao rezultat promena u troškovima kupovine energije na veliko ili promena u tokovima električne energije u prenosnom sistemu;
8. Ažurirati MAR OPS-a tako da odražava prihode ostvarene preko kompenzacionog mehanizama između OST;
9. Ažurirati MAR OPS-a tako da odražava razliku između regulisanih dozvoljenih i realizovanih troškova u prethodnoj relevantnoj godini (t-1);
10. Odrediti naknade za korišćenje prenosnog sistema, Operatora tržišta i Operatora sistema;
11. Određuje dozvoljene troškove gubitaka (LSSct) za operatora prenosnog sistema (ODS) i ažurira razliku između troškova dozvoljenih i realizovanih gubitaka za relevantnu godinu

zbog razlike u ceni energije na veliko ili razlike u protoku električne energije u distributivnom sistemu.

12. Ažurirati MAR ODS-a tako da odražava razliku između regulisanih dozvoljenih i realizovanih prihoda u prethodnoj relevantnoj godini (t-1);
13. Odrediti naknade Operatora distributivnog sistema;
14. Izračunati dozvoljene troškove na malo Javnog snabdevača električne energije, koji obuhvataju troškove poslovanja i održavanja aktivnosti JSEE, korporativne troškove, dozvoljene vrednosti amortizacije i druge opravdane troškove JSEE;
15. Odrediti novi MAR JSEE-a, uključujući i razliku između dozvoljenog i realizovanog fakturisanja u relevantnoj godini (t-1);
16. Odrediti nove maloprodajne tarife.

3 Razmatranje aplikacije KEK-a

Aplikacija KEK-a za MAR za 2016-17 godinu podnet je 4. decembra 2015. godine. Aplikacija sadrži obračun godišnjeg usklađivanja na osnovu formula sadržanih u Pravilu o određivanju cena proizvodnje. Međutim, sadrži i određeni broj dodatnih zahteva KEK-a za uključivanje u MAR za narednu relevantnu godinu. Stav RUE o zahtevima KEK-a iznet je u nastavku teksta.

3.1 Povraćaj prihoda koji su izgubljeni posle incidenta (havarije) u Kosovo A

KEK je tražio da mu se odobre dodatni prihodi u vrednosti od 15.464.570 € u MAR koji predstavljaju gubitak prihoda kao rezultat eksplozije u TE Kosovo A u 2014. godini.

Tokom vanredne revizije troškova kupovine energije na veliko (WHPC), RUE je uspostavio princip da KEK-u ne treba nadoknaditi dodatni troškovi nastali kao rezultat te nesreće u odsustvu izveštaja nadležnih organa koji potvrđuje da su uzroci eksplozije bili van kontrole KEK-a. Zbog nepostojanja takvog izveštaja, RUE će zadržati isti stav.

3.2 Faktor efikasnosti

Obračun godišnjeg usklađivanja primenjuje faktor efikasnosti ("E-faktor") u određivanju dozvoljenih troškova poslovanja i održavanja. Za ovaj faktor je trenutno određeno da iznosi 4%. U aplikaciji KEK-a je traženo da se ovaj faktor smanji na 1% kako bi se priznali rastući troškovi, uključujući i troškove potrebe da se zamenom osoblja osobljem sa iskustvom, za razdvajanje poslova i pokrivanje troškova socijalnih obaveza.

Prema Pravilu o određivanju cena, faktor efikasnosti se određuje u periodičnim revizijama i ostaje konstantan u periodu između revizija. Naredna periodična revizija za Regulisanog proizvođača (KEK) će početi u 2016. godini, a odluke iz ove revizije će stupiti na snagu od aprila meseca 2017. godine. Shodno tome, RUE ne može da izmeni faktor efikasnosti a da ne izmeni prvo svoje Pravilo o određivanju cena. S obzirom da će faktor efikasnosti i dozvoljeni troškovi poslovanja i održavanja biti

razmotreni u toku naredne periodične revizije, RUE smatra da nema potrebe za momentalnim usklađivanjem.

3.3 Povraćaj troškova finansiranja

U aplikaciji, KEK pominje da će u 2016. godini platiti 7,3 miliona € za otplatu kredita (kamatu i glavnici) pozajmljenog od Vlade Kosova. KEK, takođe ističe da je na osnovu Zakona o oproštaju dugova izvršio otpis dugova u vrednosti od oko 250 miliona €, čime će ugroziti likvidnost kompanije koja je povezana sa otplatom navedenog kredita. Ocene RUE-a su sledeće:

- KEK u svojoj aplikaciji ne pruža informacije o plativoj kamati. Međutim, RUE smatra da troškovi duga uključeni u ponderisani prosečni trošak kapitala (PPTK) koji je trenutno odobren za KEK, nije niži od troškova kamatne stope.
- KEK takođe nije pružio dokaze kojima bi pokazao da će troškovi duga dovesti do negativnog novčanog toka, što bi moglo da opravda privremeno usklađivanje od strane RUE sa ciljem da se obezbedi finansijska stabilnost. S tim u vezi, KEK skreće pažnju na dozvoljeni povraćaj KEK-a koji trenutno iznosi oko 20 miliona € godišnje ili skoro tri puta od izjavljenih troškovi duga. Prema tome, KEK bi morao da bude u stanju da pokrije ove troškove bez ikakvog uticaja na svoju finansijsku stabilnost.
- Znajući da KEK dugi niz godina nije bio u stanju da naplati dugove koje je nedavno otpisao, čini se nerealnom pretpostavka da bi KEK otplatio kredit iz ovog izvora i samim tim, da mu se nadoknadi gubitak zbog nenaplaćivanja dugova.

S obzirom na to, RUE smatra da nema potrebe da se izvrši usklađivanje MAR-a u pogledu zahteva KEK-a koji se odnose na troškove finansiranja.

3.4 Podrška zajednici u opštini Obilić

KEK je tražio da se troškovi koji se odnose na infrastrukturne projekte u okolini rudnika, kao što su asfaltiranje puta, uređenje rečnog korita, ozelenjavanje, podrška za sportske klubove i javna rasveta u vrednosti od 1 milion evra, uključe u operativne troškove, u okviru MAR-a KEK-a. RUE smatra opravdanim da se odobre troškovi prouzrokovani aktivnostima rudnika KEK-a, ali RUE smatra da se troškovi projekata za zajednicu koji nisu direktno povezani sa uticajem rudnika ne trebaju odobriti. Međutim, RUE ohrabruje KEK da podrži ozelenjavanje prostora oko rudnika, čiji troškovi će biti uključeni u narednu periodičnu reviziju u obliku kapitalnih investicija.

Prema pravilima o određivanju cena, operativni i kapitalni troškovi su određeni u procesu periodične revizije, pa se shodno tome troškovi povezani sa unapređenjem infrastrukture i ozelenjavanjem površina oko rudnika ne mogu uključiti prilikom godišnjih ažuriranja.

3.5 Sprovođenje kolektivnog ugovora

Nakon stupanja na snagu novog kolektivnog ugovora u januaru 2015. godine, sada KEK mora da plati dodatak na platu za radni staž svojih radnika po stopi od 0,5% godišnje u poređenju sa 0,3% koliki je bio ranije. KEK ocenjuje da će ovo povećati njegove troškove u 2015. godini za 1,66 miliona evra i u 2016. godini za 1,67 miliona € i traži da se ovi troškovi uključe u odobreni MAR.

Opšti princip koji je primenjivao RUE je da razlike u troškovima koje nastanu kao rezultat izmena zakonskih obaveza mogu biti odobrene u obliku izmena u MAR-u, međutim troškovi povećani na osnovu novog kolektivnog ugovora nisu dovoljni da se pokrene proces vanredne revizije. Shodno tome, oni će biti razmotreni u narednoj periodičnoj reviziji.

3.6 Osiguranje sredstava

KEK je tražio da se MAR uskladi kako bi se uključio iznos od 300.000 € za troškove studije izvodljivosti za osiguranje sredstava. Takođe, pomenuto je da se procenjuje da bi godišnji troškovi takvog osiguranja trebalo da iznose oko 2 miliona €.

Stanovište RUE u pogledu studije izvodljivosti za dobijanje takvog osiguranja je da je ona deo normalnih kontinuiranih poslovnih operacija KEK-a, na isti način kao što su to i druge studije o projektima i da njihove troškove treba povratiti iz trenutno odobrenih postojećih troškova poslovanja i održavanja KEK-a.

RUE smatra da je osiguranje sredstava KEK-a potrebno kako bi postojalo pokriće u slučaju tehničkih kvarova sredstava, kao što je bio slučaj sa nesrećom u TE Kosovo A u 2014. godini. Pored toga, osiguranje sredstava je jedna od obaveza iz licence. Uprkos eventualnim teškoćama oko realizacije takvog ugovora, RUE ohrabruje KEK da sprovede studiju izvodljivosti i, ako bi potvrdila da je takvo osiguranje moguće i ekonomski opravdano, tada bi se njeni troškovi uključili u MAR KEK-a.

Ako bi KEK bio u mogućnosti da pruži dokaze o opravdanim i efikasnim troškovima premija osiguranja, RUE bi tada razmotrio njihovo uključivanje u MAR kao deo naredne periodične revizije.

3.7 Nametnute obaveze od strane Nezavisne komisije za rudnike i minerale

KEK je naveo da prema rešenjima Nezavisne komisije za rudnike i minerale (NCRM), troškovi na ime bankarske garancije treba da iznose 12.000 €/hektar rudnika, te da se na ime osiguranja od „rizika prema trećim licima“ treba deponovati iznos od 1,5 miliona € na bankarski račun. Prema proračunima KEK-a ispostavilo se da monetarna vrednost koju treba deponovati na bankarski račun NCRM iznosi oko 30 miliona €. KEK je uložio žalbu na rešenja NCRM, tražeći njihovo poništenje i ako se njihov zahtev ne usvoji od strane NCRM, KEK traži od RUE da pronade rešenje prilikom razmatranja tarifa.

Aplikacija KEK-a ne pojašnjava da li KEK treba da deponuje celokupan iznos u NKRM ili da obezbedi bankarsku garanciju koja bi imala mnogo niže troškove. KEK takođe ističe da osporava odluke, ali ne pruža nikakve informacije o napretku tog osporavanja i osnov za to osporavanje.

RUE se slaže sa KEK-om da ovaj zahtev razmotri nakon odgovora NKRM na žalbu KEK-a.

4 Obračun MAR-a

Obračun MAR-a je zasnovan na aplikaciji KEK-a, kao i na vrednostima određenim u periodičnoj reviziji, ali uz određeni broj korekcija i ažuriranja, kako je utvrđeno u pravilu o cenama za regulisane proizvođače a koji su opisani u daljem tekstu.

4.1 Tehničke korekcije

Formule koje je primenio KEK za obračun troškova poslovanja i održavanja (komponenta OPMC MAR-a) i za troškove snabdevanja ugljem koji se prenose (komponenta PSTC u obračunu LGSC-a) razlikuju se od onih koje je RUE primenio u obračunu MAR-a za 2015² koji rezultiraju kao korigovani u ovom izveštaju.

Takođe, određeni broj vrednosti je prikazan kao „jaki“ inputi više nego kao kalkulacije u modelu koji je dao KEK. Sa ciljem da proveri tačnost ovih podataka, RUE je izvršio obračune primenjujući formule u skladu sa RTE9.

4.2 Ažuriranje vrednosti

4.2.1 Indeks potrošačkih cena

Svake godine, odobreni troškovi poslovanja i održavanja se usklađuju sa inflacijom bez faktora efikasnosti. Vrednost korišćene inflacije je godišnja razlika u *Harmonizovanim indeksima potrošačkih cena (HICP)* za Evrozonu objavljenim od strane Eurostat-a za 2015. godinu, koja iznosi 0,2%. Ova vrednost je primenjena kao usklađivanje inflacije za obračun MAR-a.

4.2.2 Kamatna stopa za usklađivanja

Kamatna stopa koja se primenjuje za godišnja usklađivanja MAR-a regulisanih proizvođača³ se u svakoj relevantnoj godini izračunava na osnovu EURIBOR plus S% gde je S vrednost koju je RUE odredio prilikom periodične revizije i ostaje konstantna tokom regulatornog perioda.

Trenutna vrednost S je 15,0%. Trenutna vrednost EURIBOR sa tromesečnim dospećem je -0.131%⁴. Prema tome, RUE je za potrebe obračuna godišnjih usklađivanja primenio kamatnu stopu od 14,87%.

² Pogledaj: Konsultativni izveštaj, Deveta revizija tarifa električne energije, RTE9 (2015-2016), Obračun maksimalno dozvoljenih prihoda za regulisane naknade regulisanih proizvođača (treća relevantna godina)

³ Kamatna stopa odražava troškove zaduživanja regulisanog proizvođača za pokriće razlika između odobrenih prihoda i stvarnih troškova u tekućoj godini očekujući izvršeno prilagođavanje za njihovu nadoknadu.

⁴ Euribor stopa za 31. decembar 2015. g. (<http://ëëë.euribor-rates.eu/euribor-rate-3-months.asp>)

4.3 Obračun RUE za MAR regulisanog proizvođača

Obračun RUE-a za MAR, uz primenu gore navedenih razlika, prikazan je u nastavku teksta. Njegova ukupna vrednost je 146.882.249 €.

Konačni MAR za regulisanog proizvođača zavisi od odobrenih naknada Operatora sistema i tržišta (OST) prikupljenih od strane Operatora sistema, prenosa i tržišta Kosova (KOSTT), koje plaćaju proizvođači. Ove naknade će biti određene u martu 2016. godine nakon razmatranja odobrenih prihoda KOSTT-a. Dakle, dalja mala revizija MAR-a koji je ovde prikazan biće izvršena nakon određivanja ovih naknada.

Tabela 2: Obračun MAR-a za Regulisanog proizvođača (KEK) za relevantnu tarifnu godinu 2016

Kategorija		Jedinica	
Trenutna vrednost inflacije	CPI _t	%	0.2%
Faktor efikasnosti u relevantnoj godini t	Et	%	4.00%
Faktor profilisanja u relevantnoj godini t	Pt	%	0.00%
Kamatna stopa za relevantnu godinu t	It	%	14.87%
Euribor sa dospećem od 3 meseca	EURIBOR	%	-0.131%

Kategorija		Vrednost u evrima
Odobreni troškovi poslovanja i održavanja u relevantnoj godini t	OPM_{Ct}	18,989,612
Trenutna vrednost inflacije u relevantnoj godini t-1	CPI _{t-1}	0.2%
Faktor efikasnosti u relevantnoj godini t-1	Et	4%
Odobrena amortizacija u relevantnoj godini t	DEPC_t	23,321,223
Trenutna vrednost inflacije u relevantnoj godini t-1	CPI _{t-1}	0.2%
Odobreni povraćaj na kapital u relevantnoj godini t	RTNC_t	9,298,366
Trenutna vrednost inflacije u relevantnoj godini t-1	CPI _{t-1}	0.2%
Odobreni troškovi snabdevanja ugljem u relevantnoj godini t	LGSC_t	85,363,354
Odobreni troškovi snabdevanja drugim gorivima u relevantnoj godini t	OTFC_t	6,184,360
Troškovi koji se prenose u relevantnoj godini t	PSTC_t	4,879,626
Troškovi zdravstvenog osiguranja za 2015. godinu		-103,000
Prihodi od pepela TE B		-264,201
Prihodi od kogeneracije TE B		-993,958
Prihodi od metalnog otpada TE A		-62,030
Prihodi od pare TE A		-166,535
Zdravstveno osiguranje		435,433
Maksimalno dozvoljeni prihodi u relevantnoj godini t	MAR_t	146,882,249

5 Rizici Regulisanog proizvođača

RUE je ranije izrazio svoju zabrinutost da se prema trenutnim sporazumima, KEK suočava sa značajnim rizicima u pogledu realizacije odobrenog MAR-a. S obzirom da nisu direktno povezane sa godišnjim procesom usklađivanja, ove zabrinutosti su rezimirane u nastavku teksta. RUE očekuje da

će ovaj problem biti rešeno kao deo periodične revizije u 2016. godini za regulisanog proizvođača (KEK).

Ovi rizici se javljaju zbog razlika u tumačenju zahteva Sporazuma o snabdevanju na veliko (SSV) između KEK-a i KESCO-a. Kao zaključak:

- Odobreni MAR za KEK se vraća kroz naknade za energiju i kapacitet, koje se izračunavaju u skladu sa principima utvrđenim u Pravilu o određivanju cena. Prema ovim principima, naknade za energiju pokrivaju troškove goriva i varijabilne troškove, dok naknade za kapacitet pokrivaju fiksne troškove (amortizaciju, povraćaj i drugi deo operativnih troškova).
- Naknada za kapacitet se izračunava određujući koji deo MAR-a se smatra fiksnim. Ovo se zatim deli sa raspoloživim kapacitetom proizvođača koji se množi sa brojem sati za koji se očekuje da će biti raspoloživ (cilj raspoloživosti) da bi se dobila naknada u €/kW/sat.
- Prema SSV, KEK je dužan da celokupan kapacitet stavi na raspolaganje KESCO-u. U fazi dana pre, KESCO određuje količinu kapaciteta koji traži za naredni dan.
- Tumačenje KESCO-a je da je prema SSV-u dužan da plati samo naknadu za nominovani kapacitet. Prema tome, kada je kapacitet nominovan od strane KESCO-a manji od raspoloživog kapaciteta KEK-a, prihodi KEK-a primljeni od KESCO-a na osnovu nominovanog kapaciteta će biti manji od onih odobrenih u MAR-u za koje se očekuje da će se vratiti u istom periodu na osnovu raspoloživog kapaciteta. Ovaj slučaj se često javlja tokom letnjih meseci.
- U principu, KEK može da proda proizvodnju iz raspoloživog kapaciteta ali ne onu nominovanu od strane KESCO-a drugim kupcima po neregulisanim cenama i da na taj način povрати svoje troškove. Međutim, u praksi, utvrđeno je da je to veoma teško iz sledećih razloga:
 - S obzirom da se KEK obaveštava samo jedan dan unapred koji će kapacitet biti na raspolaganju za prodaju trećim licima, nakon nominovanja od strane KESCO-a, nema dovoljno vremena da identifikuje kupce. U tim okolnostima, KEK je prinuđen da ili prebaci višak energije u susedne sisteme ili da sklapa ugovore o izvozu iz nepovoljnog položaja u pogledu cene.
 - Veća je verovatnoća da će se neslaganje između raspoloživog kapaciteta i onog nominovanog od strane KESCO-a javiti u noćnom periodu u toku leta. To su takođe periodi kada su cene na regionalnom tržištu energije niže u odnosu na zimski period. Dakle, cene koje KEK može da postigne svojim izvozom su generalno manje od onih koje su potrebne za povraćaj fiksnih troškova kapaciteta koji se koristi za izvoz.

Postoji nekoliko mogućnosti za rešavanje ove situacije, i to:

- Obračun naknade za kapacitet korišćenjem očekivanog nominovanog kapaciteta većeg od raspoloživog kapaciteta kao imenilac. To znači da će KEK očekivati da u celosti povрати svoje fiksne troškove iz uplata koje izvrši KESCO za određeni kapacitet.

- Uvođenje sezonskog elementa ili dnevnog vremena u naknadama za kapacitet tako da one budu više u periodima kada je određeni kapacitet najviši (u danima tokom zime) i niže u periodima kada će raspoloživi kapacitet verovatno biti veći od određenog kapaciteta (u noćima tokom leta).
- Mogućnost KEK-a da ostvari premiju preko svojih varijabilnih troškova od energetske naknade tokom špica sezone kojom može da povрати jedan deo svojih fiksnih troškova. Time bi otklonio svoju nesposobnost da kompletno povрати fiksne troškove u periodima van špica sezone kada je celokupan raspoloživi kapacitet potreban za zadovoljenje potražnje.
- Da se zahteva od KESCO-a da mnogo ranije (npr. mesec ili više dana ranije) odredi potreban kapacitet. Ovim bi se KEK-u ostavilo više vremena da identifikuje mogućnosti za izvoz i da ponudi jače ugovore kupcima koji bi mu omogućili bolje cene. Ovim i dalje KEK ostaje u riziku da ne povрати u potpunosti razliku između odobrenog MAR-a i prihoda od isporuka KESCO-u i prihoda od izvoza.
- Da se zahteva od KESCO-a da preuzme celokupan raspoloživi kapacitet ali da se dozvoli da zadrži jedan deo prihoda od izvoza proizvodnje iz kapaciteta koji nije potreban za zadovoljenje potražnje građana Kosova. Ovim bi se rizik izvoza preneo sa KEK-a na KESCO. Ovakav prenos se može opravdati na osnovu toga da je KESCO u boljoj poziciji da upravlja ovim rizikom od KEK-a s obzirom na kontrolu KESCO-a nad raspoloživošću KEK-a za izvoz i postojeću stručnost KESCO-a u trgovinskim aktivnostima koja nedostaje u KEK-u.